

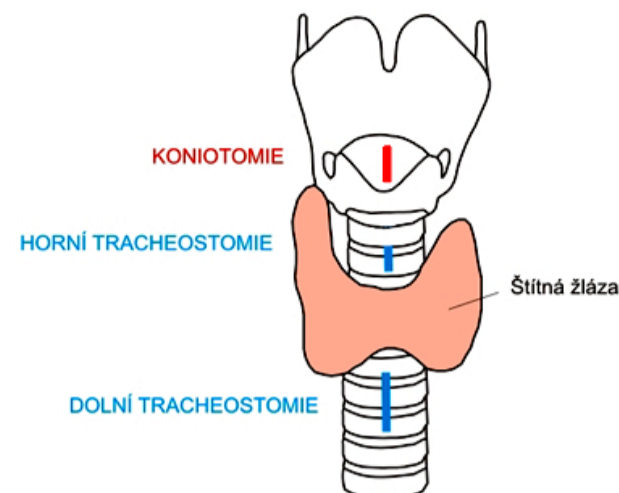
VÝMĚNA TRACHEOSTOMICKÉ KANYLY

Tracheostomická kanyla (TSK) se zavádí **chirurgicky** nebo **miniinvazivně** (perkutánní dilatační technikou)

- o délka 60-90 mm, rtg kontrastní
- o materiál: PVC, silikon, polyuretan, možné využití i armovaných nebo fenestrovaných kanyl

Indikace

- o dlouhodobé zajištění umělé plicní ventilace (UPV)
- o obstrukce dýchacích cest (nádory, stenózy, stavy po ORL operacích)
- o zajištění ventilace bez nutnosti umělé plicní ventilace

Kompetence k výkonu – všeobecná sestra se specializovanou způsobilostí (sestra pro intenzivní péči) dle vyhlášky č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ve znění pozdějších předpisů provádí následnou výměnu TSK (kromě první, kterou provádí lékař) na základě indikace a pod odborným dohledem lékaře

- o výkon provádí dvě sestry
- o v domácí péči může provést výměnu TSK bez indikace a bez odborného dohledu lékaře

Shrnutí ošetrovatelské péče

- o cílem péče je udržovat průchodnost a správnou polohu kanyly, kontrolovat stav a okolí stomatu
- o kontrola a převaz stoma se provádí min. 1x za 24 hod. – způsob krytí se volí dle stavu okolí stoma
- o okolí stomatu by mělo být klidné, suché, bez erytému a přítomnosti krust či sekretu

Pomůcky

- o OOPP (zástěra, brýle/štít, čepice, ústenka, rukavice) 2krát
- o dezinfekce na ruce
- o 3 ks stříkačka 10 ml
- o 3 ks pinzeta – sterilní
- o 1 ks nová kanyla (stejně velikosti, jak má pacient zavedenou), 1 ks TSK o číslo menší, 1 ks TSK o číslo větší
- o sterilní tampony
- o dezinfekce na kůži – chlorhexidin
- o nastřížené sterilní krytí
- o lubrikant
- o nový fixační pásek
- o jednorázová podložka, buničitá vata
- o emitní miska
- o sterilní odsávací katetr vhodné velikosti
- o odsávačka
- o fonendoskop
- o manometr
- o resuscitační vozík (připravené pomůcky pro intubaci)

Komplikace

- o ze strany pacienta: nespolupráce, změna vitálních funkcí, strach, kašel, dušnost
- o související se stomatem: poškození tkáně, uzavření stomatu, nemožnost zavedení kanyly (např. vytvoření falešného lumen, stenóza), krvácení, zavedení nesprávné velikosti kanyly a jiné

Postup (v klinické praxi)

Před výkonem

- o připraví pomůcky a odsávačku – kontrola funkčnosti + optimální podtlak (80-120 mmHg)
- o provede hygienickou dezinfekci rukou a použije OOPP
- o iniciální dotek
- o vysvětlí pacientovi průběh výkonu (pacienta při vědomí požádá o spolupráci)
- o Fowlerova poloha, pokud není kontraindikována

Průběh výkonu

- o sestra č. 1 provádí výkon, sestra č. 2 asistuje, sleduje celkový stav pacienta, připraví novou kanylu, nanáší lubrikaci na TSK, asistuje při dezinfekci stomatu

Sestra č. 1:

- o odsaje tekutý obsah z dutiny ústní, subglotického prostoru a z dolních cest dýchacích; před odsátím ze subg. prostoru dezinfekce portu dezinfekčními ubrousky
- o provede hygienickou dezinfekci rukou (HDR) a výměnu rukavic

Sestra č. 2:

- o odstraní fixační pás kanyly a krytí
- o vyzve pacienta k nádechu a při výdechu desufluje vzduch z obturační manžety a vytahuje TSK
- o provede hygienickou dezinfekci rukou a výměnu rukavic

Sestra č. 1:

- o dezinfikuje okolí stomatu stylem „hodiny“ – alespoň 5x vždy s novým tampónem
- o do ruky uchopí kanylu zvlhčenou lubrikantem (nedotýká se distální části), pacienta vyzve k nádechu a zavede TSK do stomatu
- o po zavedení provede extrakci zavaděče (pokud je součástí)

Pozn.: u pacientů např. se zavedeným Ayerovo T („těčko“), HME filtrem („suchý nos“), Trach Care je nutno použít vždy nový set

Sestra č. 2: insufluje vzduch do obturační manžety a přidržuje TSK

Sestra č. 1:

- o pomocí dvou pinzet podloží kanylu sterilním krytím a fixuje TSK páskem (1-2 prsty prostor mezi krkem a fixačním páskem)
- o změřit tlak v obturační manžetě
- o zkontroluje dýchání pacienta fonendoskopem

Použité zdroje:

SUKOVÁ, O., KNECHTOVÁ Z. Ošetrovatelské postupy v intenzivní péči: respirační systém. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 2018. 87 s. ISBN 978-80-210-9094-1

MALÁSKA, J., STAŠEK, J., KRATOCHVÍL, M. a VONÍČEK, V Intenzivní medicína v praxi. Praha: Maxdorf, 2020 Jessenius. ISBN 978-80-7345-675-7.

Editace a odborná konzultace:

Beharková Natálie, Pešáková Edita, Mica Patrik, Hartmanová Markéta

Příprava studijního materiálu vznikla v rámci předmětu MIED021p Edukace v práci sestry v intenzivní péči – přednáška, 2023

pracovní skupina: Horváthová Jana, Kovaříková Zuzana, Mikulenkova Monika, Otruba Ondřej